

İKV BİLGİ NOTU

AVRUPA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMA STANDARTLARI

Nagehan Nur Uysal, İKV Uzman Yardımcısı

Avrupa Komisyonu, şirketlerin sürdürülebilirlik performanslarını daha verimli bir şekilde ortaya koymalarına ve sürdürülebilir finansmana erişimlerini iyileştirmeye yardımcı olması için ortak standartlar benimsiyor. Bu ortak standartların, orta ve uzun vadede şirketlerin raporlama maliyetlerini azaltması bekleniyor. Belli kriterlere sahip üçüncü ülkelere ait olan şirketler de dâhil olmak üzere AB’de faaliyet gösteren şirketleri doğrudan etkileyecek ve Aralık 2022’de yürürlüğe giren Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Yönergesi (*Corporate Sustainability Reporting Directive-CSRD*) kapsamında kullanılacak olan Avrupa Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları’nın (*European Sustainability Reporting Standards-ESRS*) ilki 31 Temmuz 2023 tarihinde kabul edildi. Bu standartlar, iklim değişikliği, biyoçeşitlilik, insan hakları, çevre, sosyal yaşam ve yönetim gibi oldukça geniş yelpazede bir kapsam sunuyor. ESRS, AB’de yer alan şirketlerin tedarik zincirinde bulunan ve yine AB’de 150 milyon avrodan fazla ciroya sahip olan şirketleri yakından ilgilendiriyor.¹ Bu yeni raporlama kuralından yaklaşık 50.000’den fazla şirketin etkileneceği tahmin ediliyor.²

ESRS’ye Neden İhtiyaç Duyuldu?

AB’de daha önce kullanılan raporlamalarda şirketlerin sürdürülebilirlikle ilgili olarak sunduğu fırsat ve riskler yeterli seviyede açıklayıcı ve kapsamlı değildi. Risk ve fırsatların yeterli seviyede sunulmaması hem yabancı yatırımcıların ve diğer paydaşların bilgi almasını zorlaştırıyor hem de şirketler arasında objektif kıyas yapılmasına engel teşkil ediyordu. Bu engelleri en aza indirmek için daha önce oluşturulan Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Yönergesi çerçevesinde kullanılacak olan ESRS, şirketlerin sürdürülebilirlik raporlamalarının kalitesini artırmayı ve ortak bir sürdürülebilirlik standardının oluşmasını hedefliyor.

ESRS’yle sürdürülebilirliğe dair tüm konular standart hale getirilerek özellikle küçük ve orta ölçekli şirketlerin aşırı finansal yükü karşılama sürecinin önüne geçilmesi ve bu süreçte şirketlerin harcadığı zamandan ve finansal kaynaklardan tasarruf edilmesi bekleniyor. Şirketlerin hazırladığı raporlar, bu ortak standartla beraber daha objektif bir sonuç sunacağından, kamuoyu dâhil olmak üzere tüm paydaşlara daha hesap verebilir ve daha şeffaf bir anlayışla hareket edilebilmesini sağlamış oluyor.

¹ European Commission, “The Commission adopts the European Sustainability Reporting Standards”, 31.07.2023, https://finance.ec.europa.eu/news/commission-adopts-european-sustainability-reporting-standards-2023-07-31_en

² Sarah George, “More than 50,000 companies to be impacted by new EU sustainability reporting rules”, 1.08.2023, <https://www.edie.net/more-than-50000-companies-to-be-impacted-by-new-eu-sustainability-reporting-rules/>

ESRS'de Çifte Önemlilik Prensibi

ESRS'de çifte önemlilik (*double materiality*) prensibi en önemli husus olarak görülüyor. Çifte önemlilik prensibiyle şirketler, hem kendi faaliyetlerinin çevre ve insanlar üzerindeki etkilerinin hem de çevresel faaliyetlerin şirketler üzerindeki etkilerinin raporlanmasını gerçekleştiriyor. Şirketlerin önemli olarak değerlendirilen konularda raporlama yapması zorunlu kınıyor. Öte yandan şirketler, önemli olarak değerlendirmedikleri konulara raporlarında yer vermeyebilirler ancak, bu konunun hangi sebeple önem arz etmediğinin denetime tabi tutulması öngörülüyor. Örneğin bir şirket, iklim değişikliği hususunda herhangi bir konunun önem arz etmediğine kanaat getirmişse bu kanaate nasıl ulaştığına dair tatmin edici bir açıklamaya sahip olması gerekiyor.

ESRS'nin Onaylanması ve Şirketlerin Raporlama Süreci

ESRS'nin yürürlüğe girmesi için Parlamento ve AB Konseyi'nin onayından geçmesi gerekiyor. Parlamento ve Konsey'in ESRS'yi reddetme yetkisi bulunmakla birlikte değiştirme yetkisi bulunmuyor.

ESRS'nin ilk olarak Finansal Olmayan Raporlama Yönergesi (*Non-Financial Reporting Directive-NFRD*) kapsamına giren ve 500'den fazla çalışanı olan büyük şirketler, bankalar ve sigorta şirketleri için kapsayıcı olması bekleniyor. İlk raporlar, 2024 yılı hakkında bilgilendirmeleri içerecek ve 2025 yılında yayımlanacak. Diğer büyük şirketler ve borsada işlem gören AB dışındaki şirketler için ilk raporlama ise 2026 yılında gerçekleşecek. Borsada işlem gören KOBİ'ler, ilk raporlamalarını 2026 yılını kapsayacak şekilde 2027 yılında sunacak ve ayrıca bu raporlama sürelerini iki yıl erteleme haklarına da sahip olacaklar.³

Türkiye için özellikle, AB içerisinde yıllık 40 milyon avrodan fazla ciroya sahip olanlar veya borsada işlem gören ve bir KOBİ'ye bağlı olan AB dışındaki Türk şirketlerin durumu önem arz ediyor. Bu şirketler için raporlama süreci 2029 yılında başlayacak olsa da şimdiden kurumsal sürdürülebilirlik kapasitelerini artırmaları gerekiyor.

Türkiye'nin Değerlendirilmesi ve Sonuç

Kurumsal sürdürülebilirlik raporlamaları, şirketlerin bu konudaki ilerlemelerinin daha açık, şeffaf ve objektif olarak görülebilmesi için dünya genelinde zorunlu hale gelmeye başlıyor. Son dönemde finansal kaynakların daha çok sürdürülebilirlik konusunda çalışmalarını geliştiren şirketlere aktarılması, şirketlerin kurumsal sürdürülebilirlik performanslarını artırmaları için bir motivasyon kaynağı oluyor. Şirketlerin performanslarını artırmaları için, kabul edilen ESRS'nin kapsamı ve barındırdığı yeni standartlar atılan en ciddi adımlardan biri olarak dikkat çekiyor.

Türkiye, AB'nin tedarik zincirinde çok fazla şirketi olan ve ihracatının da %40'unu AB'ye gerçekleştiren bir ülkedir. Şirketleri kendi değer zincirlerinden de sorumlu tutan ESRS'nin

³ European Commission, "Questions and Answers on the Adoption of European Sustainability Reporting Standards", 31.07.2023, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_4043

uygulamaya geçmesiyle, özellikle 2024'ten sonra, AB'deki şirketler tarafından Türkiye'deki şirketlere yönelik sürdürülebilirlik konusunda bilgi talebinde önemli oranda yükselişin yaşanması bekleniyor. ESRS ile oluşturulacak raporlamaların finansal kuruluşlar ve yatırımcılar tarafından da dikkate alınacağı düşünülürse, Türk şirketlerinin AB pazarındaki rekabet güçlerini koruyabilmeleri, dünya genelinde yaygın olarak kullanılan raporlama çerçevelerine uygun olarak sürdürülebilirlik performanslarını artırmalarına bağlı olacak. Dolayısıyla, Türkiye'nin bu raporlama sürecinde zorluklar yaşamamak için şimdiden kurumsal sürdürülebilirlik kapasitesini güçlendirmesi gerekiyor.